

Forslag til endringer i lov om elektronisk kommunikasjon 4. juli 2003 nr. 83 (ekomloven)

Ekomloven § 1-5 nr. 9 skal lyde:

9. radioutstyr: *et elektrisk eller elektronisk produkt, som enten alene eller sammen med ekstrautstyr, for eksempel en antenne, tilsiktet utstråler eller mottar radiobølger for radiokommunikasjon eller radiobestemmelse.*

Ekomloven § 1-5 nr. 17 skal lyde:

17. samlokalisering: felles bruk av infrastruktur eller *felles bruk av tilhørende fasiliteter som brukes eller kan bli brukt til plassering av utstyr for elektronisk kommunikasjon.*

Ekomloven § 2-6 første, tredje og femte ledd skal lyde:

Tilbyder som tilbyr sluttbruker en elektronisk kommunikasjonstjeneste som gir mulighet for å foreta innenlandsk anrop til ett eller flere nummer i den nasjonale nummerplanen, skal sikre at sluttbruker kan foreta anrop til nødetatens nødmeldingstjeneste. *Tilbyders plikt omfatter også eCall-tjeneste eller tilsvarende tjenester. eCall-tjeneste er et system for automatisk eller manuell varsling av trafikkulykker fra kjøretøy til en alarmsentral.*

Tilbyder som nevnt i første ledd og tilbyder av elektroniske kommunikasjonsnett som brukes til levering av tjeneste som nevnt i første ledd, skal for egen regning sikre at telefonnummer, sluttbrukers navn og nødvendige opplysninger for geografisk lokalisering av nødanrop, *samt datasett med opplysninger fra eCall-tjeneste eller tilsvarende tjeneste* overføres for alle anrop til nødetatene. Det samme skal gjelde selv om sluttbruker har avtale om hemmelig telefonnummer eller har reservert seg mot fremvisning av anropende nummer hos oppringt sluttbruker.

Myndigheten kan gi forskrifter om anrop til nødmeldingstjeneste, herunder om plikt til å viderefremidle anrop ved bruk av SMS, *om geografisk lokalisering av nødanrop og om eCall-tjeneste eller tilsvarende tjenester.*

Ekomloven § 2-7 første, annet og tredje ledd skal lyde:

Tilbyder skal gjennomføre nødvendige sikkerhetstiltak for vern av kommunikasjon og data i egne elektroniske kommunikasjonsnett og *-tjenester.*

Tilbyder skal uten ugrunnet opphold og senest innen 24 timer varsle abonnent eller bruker dersom det foreligger:

- 1. særlig risiko for brudd på sikkerheten eller*
- 2. sikkerhetsbrudd som har skadet eller ødelagt lagrede data eller*
- 3. sikkerhetsbrudd som har krenket personvernet til abonnent eller bruker.*

Varsling av abonnent eller bruker etter annet ledd nr. 3 er ikke nødvendig der tilbyder overfor myndigheten har vist at tilfredsstillende tekniske beskyttelsestiltak er gjennomført for dataene omfattet av sikkerhetsbruddet.

Tilbyder plikter å varsle myndigheten straks i tilfeller omfattet av annet ledd nr. 1 og 3.

Gjeldende tredje og fjerde ledd blir nytt fjerde og femte ledd.

Ekomloven ny § 2-16 skal lyde:

§ 2-16. Nettnøytralitet

Myndigheten kan gi forskrifter om nettnøytralitet. Med nettnøytralitet menes at all internettrafikk skal behandles likt uavhengig av avsender, mottaker, utstyr, applikasjon, tjeneste eller innhold.

Ekomloven § 3-4 første og annet ledd skal lyde:

Tilbyder som har sterk markedsstilling skal pålegges en eller flere særlige plikter som følger av §§ 4-1, 4-4, 4-5, 4-6, 4-7, 4-8, 4-9, 4-9a og 4-10.

Myndigheten kan i særlige tilfeller pålegge tilbyder som har sterk markedsstilling plikter utover det som følger av §§ 4-1, 4-4, 4-5, 4-6, 4-7, 4-8, 4-9, 4-9a og 4-10. I slike tilfeller skal EFTAs overvåkningsorgan og *BEREC/EFTA Board of Regulators* konsulteres.

Ekomloven § 4-10 skal lyde:

§ 4-10. Regulering av sluttbrukertjeneste

Når plikter etter §§ 4-1 til 4-9a ikke vil være tilstrekkelig for å legge til rette for bærekraftig konkurranse, kan myndigheten pålegge tilbyder med sterk markedsstilling i sluttbrukermarkedene vilkår for tilbud av sluttbrukertjeneste. Vilkårene kan blant annet omfatte offentliggjøring, standardtilbud, ikke-diskriminering, pris- og regnskapsregulering og forbud mot urimelig koblingssalg.

Ekomloven § 6-2 sjette ledd skal lyde:

Myndigheten kan nekte å gi tillatelse etter første ledd når det følger av hensyn som angitt i annet ledd. *Myndigheten kan også nekte å gi tillatelse dersom tilhørende konsesjon etter kringkastingsloven ikke utstedes.*

Ekomloven § 6-5 annet ledd skal lyde:

Før salg finner sted, skal innehaver underrette myndigheten om den planlagte overdragelsen. *Endring i eiersammensetning eller eierstruktur omfattes av begrepet overdragelse.* Myndigheten kan gi pålegg om at overdragelsen skal skje i samsvar med fastlagte prosedyrer, samt på en måte som bidrar til å sikre konkurransen og harmonisert bruk av frekvensene i tråd med nasjonal frekvensplan. Myndigheten kan nekte salg av frekvenser for å hindre konkurranseskadelig virkning.

Ekomloven § 7-3 annet ledd skal lyde:

Myndigheten kan ved enkeltvedtak pålegge tilbyder å yte kompensasjon til sluttbruker ved *forsinket* tilbyderportering eller ved misbruk av portering.

Ekomloven § 10-6 overskrift og fjerde ledd skal lyde:

§ 10-6 Pålegg om retting og *opphør av ulovlige forhold*

Krav om retting eller *opphør* etter første ledd kan iverksettes *umiddelbart eller innen en rimelig tidsfrist* etter at rettighetshaver er informert om at forholdet er i strid med krav fastsatt i eller i medhold av denne lov. *Krav om retting eller opphør med grunnlag i tekniske mangler ved utstyr og installasjoner, og krav til rettighetshaver som tidligere har handlet i strid med krav fastsatt i eller i medhold av lov, kan kreves iverksatt umiddelbart.*

Ekomloven § 10-8 første ledd skal lyde:

Myndigheten kan kalle tilbake tillatelse gitt i medhold av kapittel 6 og 7 ved alvorlige eller gjentatte brudd på vilkår i tillatelsen når det er gitt pålegg etter §§ 10-6 eller 10-7 uten at brudd på vilkårene for tillatelsen er opphørt. Myndigheten kan trekke tilbake tillatelse gitt i medhold av kapittel 6 og 7 ved manglende betaling av gebyr eller avgift etter §§ 12-1 og 12-2, og ved manglende betaling av overtredelsesgebyr etter § 10-13. Myndigheten kan kalle tilbake radioamatørlisens når innehaver har opptrådt i strid med forskrift om radioamatørlisens. *Myndigheten kan kalle tilbake ikke-direktetildelte frekvenstillatelser dersom tilhørende tillatelse etter kringkastingsloven bortfaller.*

Ekomloven § 10-9 første ledd skal lyde:

Myndigheten kan stenge elektronisk kommunikasjonsnett og –tjeneste og stanse bruk av radio- og terminalutstyr når det ikke foreligger nødvendig tillatelse etter denne lov, når pålegg etter § 10-6 og § 10-7 ikke er oppfylt eller når fortsatt drift eller bruk kan medføre alvorlige trusler mot sikkerhet for liv eller helse eller forårsake skadelig interferens. *Myndigheten kan også stenge annet utstyr eller installasjoner som forstyrrer elektronisk kommunikasjon når fortsatt drift eller bruk kan medføre alvorlige trusler mot sikkerhet for liv eller helse.* Manglende betaling av overtredelsesgebyr etter § 10-13 kan også føre til stenging.

Ekomloven § 10-12 første ledd skal lyde:

Tilbyder som har betalt for høy pris i forhold til en prisforpliktelse fastsatt i eller i medhold av denne lov, kan kreve overprisen tilbakebetalt. *Krav om tilbakebetaling av overpris som følge av brudd på plikt til ikke-diskriminering omfattes også av bestemmelsen.*

Ekomloven § 10-13 første ledd nr. 2 skal lyde:

2. overtrer forskrift gitt med hjemmel i §§ 2-1 til 2-9, § 2-10 *femte ledd*, §§ 2-12, 2-14, 2-15, §§ 4-1 til 4-8, § 4-14, § 5-1, § 6-2, § 6-5, §§ 7-1 til 7-4, § 8-1, § 10-3 eller § 10-5

Ekomloven § 12-1 skal lyde:

§ 12-1. Gebyr og sektoravgifter

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan kreve gebyr og sektoravgifter til dekning av kostnader knyttet til forvaltningsoppgaver etter denne lov.

Gebyr og sektoravgifter kan pålegges tilbydere av elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester og aktører i markeder for utstyr for elektronisk kommunikasjon. Det samme gjelder den som får tilgang til frekvens-, nummer-, navn- og adresseressurser.

Pålegg om å betale gebyr og sektoravgifter skal dekke *Nasjonal kommunikasjonsmyndighets* relevante kostnader. Utgifts- og inntektssiden av *Nasjonal kommunikasjonsmyndighets* budsjett skal offentliggjøres årlig.

Pålegg om gebyr og sektoravgifter er tvangsgrunnlag for utlegg.

Myndigheten kan gi forskrifter om gebyr og sektoravgifter.

Ekomloven § 12-3 fjerde ledd skal lyde:

Eier eller bruksberettiget som ikke er et organ for stat eller kommune, kan kreve at elektronisk kommunikasjonsnett og utstyr for elektronisk kommunikasjon flyttes eller fjernes fra eiendommen dersom dette er nødvendig av hensyn til en hensiktsmessig utnyttelse av eiendommen eller bruksretten. Ved manglende enighet skal kravet avgjøres ved skjønn. Detsamme gjelder eventuelle krav om tilbakebetaling av vederlag mottatt etter tredje ledd i forbindelse med krav om flytting eller fjerning.

§ XY Endringer i andre lover:

Fra den tid loven trer i kraft gjøres følgende endringer i andre lover:

1. Lov 12. juni 1912 nr. 1 om anlæg av taugbaner og løipestrenger mv § 8 fjerde ledd skal lyde:

Uten tilladelse av vedkommende myndighet kan løipestreng ikke krydse, berøre eller anlegges i generende nærhet av offentlig jernbane, kanal, havn eller elektronisk kommunikasjonsnett. I tilfælde er løipestrengens eier underkastet de bestemmelser, som av vedkommende myndighet maatte træffes, og har at utrede de med anordningens iverksættelse forbundne utgifter.

2. Lov 21. juni 1963 nr. 23 om vegar (veglova) § 32 første ledd skal lyde:

Elektrisk eller annen kraftledning, ledning for elektronisk kommunikasjon, vass-, kloakk- eller annen ledning eller renne av alle slag, løypestreng, taubane eller privat skinnegang eller feste for ledning m.m. som nemnt, må ikkje utan særskilt løyve leggest over, under, langs eller nærare offentlig veg enn 3 meter frå vegkant, målt vassrett. Dersom omsynet til trygg ferdsel, vegvedlikehaldet eller moglig seinare utbetring av vegen tilseier det, kan vegstyremakta for særskilt fastsatte strekningar sette ein større avstand, men ikkje større enn til byggegrensa for vedkomande veg. Desse reglane gjeld også dersom det i anna lov er gitt høve til å føre ledning eller renne over, under eller langs eigedomsområdet for offentlig veg.

§ 13-1. Ikrafttredelse:

Loven trer i kraft fra det tidspunkt Kongen bestemmer. Kongen kan bestemme at de enkelte bestemmelser skal tre i kraft på ulikt tidspunkt.

Merknader til forslag til endringer i ekomloven

Til § 1-5 Definisjoner nr. 9

I gjeldende rett er begrepet "radioutstyr" definert som "produkt eller deler av produkt som tilsiktet utstråler eller mottar elektromagnetiske bølger overført i fritt rom, med unntak av produkt som bare mottar kringkasting". Det foreslås at ny definisjon av begrepet "radioutstyr" skal lyde "et elektrisk eller elektronisk produkt, som enten alene eller sammen med ekstrautstyr, for eksempel en antenne, tilsiktet utstråler eller mottar radiobølger for radiokommunikasjon eller radiobestemmelse". Bakgrunn for endringen er at Europaparlaments- og Rådsdirektiv 2014/53/EU (Radioutstyrsdirektivet) om harmonisering av medlemsstatenes lovgivning om markedsføring av radioutstyr opphever direktiv 1999/5/EF. Den gjeldende definisjonen bygger på direktivet 1999/5/EF. Den foreslåtte definisjonen er i tråd med definisjonen av radioutstyr i Radioutstyrsdirektivet.

Det vises for øvrig til Nasjonal kommunikasjonsmyndighet høring 30. juni 2015 om forslag til ny forskrift om EØS-krav til radioutstyr som gjelder implementering av Radioutstyrsdirektivet. Den nye forskriften vil erstatte forskrift 20. juni 2000 nr. 628 om EØS-krav til radio- og teleterminalutstyr. Det tas sikte på at endringene vil tre i kraft 1. juli 2016.

Til § 1-5 Definisjoner nr. 17

Det foreslås en presisering i definisjonen av begrepet samlokalisering for å øke lesbarheten og bidra til å unngå tolkningstvil. Det foreslås å definere samlokalisering som felles bruk av infrastruktur eller felles bruk av tilhørende fasiliteter som brukes eller kan bli brukt til plassering av utstyr for elektronisk kommunikasjon. Endringen er ment å tydeliggjøre at ordlyden "som brukes eller kan bli brukt til plassering av utstyr for elektronisk kommunikasjon" knytter seg til begrepet "tilhørende fasiliteter".

Til § 2-6 Anrop til nødmeldingstjeneste og geografisk lokalisering av nødanrop

Den foreslåtte endringen i *første ledd* gjelder tilbyders plikt til å sikre at det kan foretas nødanrop fra kjøretøy til nødetatene ved bruk av tjenesten eCall enten automatisk eller manuelt. eCall-tjenesten er et felleseuropeisk system for automatisk varsling av trafikkulykker fra kjøretøy til en alarmsentral. Endring i bestemmelsen er ment å være teknologinøytral, og tilbyders plikt vil derfor også gjelde for tilsvarende tjenester som eCall. eCall-tjenesten leveres i dag over et talegrensesnitt og fungerer dermed bare over 2G og 3Gnett, men ikke over 4G. Det pågår et arbeid for å utvikle eCall til på sikt også å fungere over 4G. Dette innebærer at plikten til å tilby eCall tjenesten foreløpig kun gjelder tilbydere som har et 2G og 3Gnett.

Ved en ulykke vil det automatisk kunne overføres et standardisert datasett med opplysninger om ulykken som for eksempel tidspunkt, lokalisering og kjøretøyets posisjon til nødnummeret samtidig som en taleforbindelse etableres mellom kjøretøyet og nødsentralen. Opplystingen er ikke uttømmende. eCall-tjenesten kan også utløses manuelt av personer inne i kjøretøyet. eCall skal installeres i alle nye kjøretøy

typegodkjent etter 1. mars 2018 og er besluttet innført i Norge gjennom Europaparlaments- og rådsbeslutning (EU) nr. 585/2014 om innføring av den samvirkende eCall-tjenesten på EU-plan i EØS-avtalen 10. juli 2015.

Kostnader ved håndtering av eCall-tjenesten skal ikke belastes brukerne av tjenesten. Dette er i tråd med prinsippene for formidling av andre nødansrop. Det er ekomtilbyderne med eget nett som skal bekoste oppgradering og tilrettelegging av sine systemer slik at informasjonen kan overføres fra kjøretøyet via eCall-tjeneste eller tilsvarende tjenester til nærmeste alarmsentral. Tilbydernes plikt til å overføre data for egen regning til nødetatene omfatter imidlertid ikke foredling av dataene. Det er rådata i henhold til et avtalt format mellom tilbyderen og nødetatene som skal leveres gratis til nødetatene. Nødetatene må på denne bakgrunn selv dekke kostnadene til dataprogrammer og lignende som kreves for mottak av informasjonen. eCall-tjeneste er per i dag tenkt som en tjeneste som leveres over et taletelefongrensesnitt.

Forslaget i *tredje ledd* innebærer en utvidelse av tilbyders plikt til å tilby nødetatene informasjon. Bestemmelsen omfatter i tillegg til dagens ordning om opprinnelsesmarkering nå også alle data som i henhold til eCall-tjeneste, eller tilsvarende tjenester, kan overføres fra kjøretøyet til nødetatene. Tilbyder av mobilnett skal overføre informasjonen for egen regning til nødetatene. Teknologitviking eller nasjonale bestemmelser vil kunne innebære at det kan hentes ut og overføres ytterligere informasjon enn det som i dag er tilgjengelig via eCall-tjenesten.

Forslaget til endring i *femte ledd* er ment å sikre myndigheten mulighet til å gi forskrift om eCall-tjeneste eller tilsvarende tjenester. Det vil blant annet kunne være aktuelt å gi nærmere forskriftsbestemmelser om plikten til å tilby eCall eller tilsvarende tjenester, herunder for eksempel innholdet i varslingen.

Til § 2-7 Vern av kommunikasjon og data

Det foreslås en redaksjonell endring i bestemmelsen og en klargjøring av bestemmelsens innhold. Forslaget er ment å markere skillet mellom vern av kommunikasjon og data og personvernet. Kommunikasjonsvern som begrep omfatter rettslig og faktisk beskyttelse av informasjon i transitt, på vei fra et sted til et annet. Begrepet omfatter også opplysninger om slik informasjon eller kommunikasjon, såkalt metadata. Kommunikasjonsvernet er ofte ansett som en del av det videre begrepet personvern, siden man vanskelig kan tenke seg et effektivt personvern uten at også kommunikasjonen mellom to eller flere parter kan være fortrolig. Samtidig vil kommunikasjonsvernet også omfatte annen informasjon under overføring, selv om det ikke dreier seg om f. eks personopplysninger. Innholdet i gjeldende første ledd annet punktum foreslås som *nytt annet ledd*.

Tilbyders varslingsplikt overfor bruker eller abonnent videreføres. Det klargjøres at varslingsplikten kan utløses både forut for og etter sikkerhetsbruddet har inntrådt. Forslagets *annet ledd nr. 1* er ment å videreføre denne varslingsplikten. Etter gjeldende rett skal tilbyder varsle abonnent eller bruker når det er særlig risiko for brudd på

sikkerheten og dersom sikkerhetsbrudd vil kunne skade eller ødelegge lagrede data eller krenke personvernet til abonnent eller bruker. Når det gjelder tidspunkt når varslingsplikten inntreer foreslår departementet at abonnent eller bruker skal varsles uten ugrunnet opphold og senest innen 24 timer etter at hendelsen er oppdaget. Varslingsplikten vil for eksempel kunne utløses ved et DDos-angrep (tjenestenektangrep som hindrer at noen eller noe får tilgang til informasjon eller ressurser de skal ha tilgang til).

I annet ledd *nr. 2* foreslås det at tilbyder skal varsle abonnent eller bruker dersom det foreligger sikkerhetsbrudd som har skadet eller ødelagt lagrede data. Dette er en videreføring av gjeldende rett.

I annet ledd *nr. 3* foreslås det at tilbyder skal varsle abonnent eller bruker dersom det foreligger sikkerhetsbrudd som har krenket personvernet og/eller kommunikasjonsvernet til abonnent eller bruker. Forslaget er en videreføring av gjeldende rett. Det er kompromittering av personopplysninger i form av trafikk- og lokasjonsdata og innholdet i elektronisk kommunikasjon, jf. definisjonen i kommunikasjonsverndirektivet 2002/58/EF artikkel 2 og forskrift om elektronisk kommunikasjonsnett og elektronisk kommunikasjonstjeneste (ekomforskriften) § 7-1, som omfattes av varslingsplikten etter nr. 3.

I annet ledd *annet punktum* foreslås det videreført et unntak fra tilbyders varslingsplikt til bruker eller abonnent ved sikkerhetsbrudd som har krenket personvernet. Gjeldende bestemmelse fastsetter at tilbyder kan unnlate å varsle abonnent eller bruker dersom tilbyder kan vise overfor kompetent myndighet at tilfredsstillende tekniske beskyttelsestiltak er gjennomført for dataene omfattet av sikkerhetsbruddet. Det foreslås en skjerping av kravet ved at tilbyder skal dokumentere overfor kompetent myndighet at tilfredsstillende tekniske beskyttelsestiltak er gjennomført for disse dataene. I dette ligger det blant annet at tilbyder skal dokumentere at personvernet er ivaretatt og at opplysninger ikke kan misbrukes. For eksempel vil kryptering kunne anses som et tilfredsstillende teknisk beskyttelsestiltak.

I *nytt tredje ledd* foreslås det at tilbyder også skal varsle myndigheten straks i tilfeller omfattet av annet ledd nr. 1 og 3. Tilbyders varslingsplikt etter tredje ledd er ment å ivareta nasjonale sikkerhetsaspekter knyttet til konfidensialitet. Det fremgår implisitt i gjeldende bestemmelse at myndigheten skal varsles i slike tilfeller. Det foreslås at bestemmelsen presiseres slik at dette kommer klart frem av bestemmelsen. En slik varslingsplikt er i tråd med Kommisjonsforordning 611/2013/EU av 24. juni 2013 om tiltak som skal anvendes ved varsling av brudd på persondatasikkerheten. Forordningen er foreløpig ikke inntatt i norsk rett. Det følger av forordningen artikkel 2 nr. 1 at "[t]he provider shall notify all personal data breaches to the competent national authority". I Norge vil både Nasjonal kommunikasjonsmyndighet og Datatilsynet være kompetent myndighet etter forordningen. Det anses imidlertid hensiktsmessig at Nkom er kompetent myndighet ved brudd på personvern knyttet til elektronisk kommunikasjon dersom forordningen inntas. I tilfeller hvor personopplysninger

kompromitteres eller kommer på avveie på annet vis, vil det i utgangspunktet være personopplysningsregelverket som kommer til anvendelse. I slike tilfeller er det Datatilsynet som er kompetent myndighet. Det er i dag en samarbeidsavtale mellom Datatilsynet og Nasjonal kommunikasjonsmyndigheter hvor den praktiske gjennomføringen av informasjonsutveksling er nærmere avklart.

Departementet ber særskilt om synspunkter og merknader til varslingsplikten etter annet og tredje ledd.

Gjeldende annet og tredje ledd blir nytt tredje og fjerde ledd.

Til ny § 2-16 Nettnøytralitet

Det foreslås en ny bestemmelse om nettnøytralitet. Med begrepet "nettnøytralitet" forstås at all internettrafikk skal behandles likt. Dette innebærer at det ikke er adgang for internettilbydere til å foreta noen former for diskriminering, innføre restriksjoner eller foreta manipulering av internettrafikk, uavhengig av avsender, mottaker, utstyr, applikasjon, tjeneste og innhold. Forslaget gir myndigheten hjemmel til å gi forskrifter om nettnøytralitet. Bakgrunnen for forslaget er å sikre hjemmelsgrunnlag i ekomloven for å kunne gjennomføre Europaparlamentet og Rådets forordning 2015/2120/EC om nettnøytralitet i forskrift. Bakgrunnen for de felleseuropeiske reglene om nettnøytralitet er målsetningen om å opprettholde Internett som en åpen og ikke-diskriminerende plattform. Reguleringen vil kunne bidra til forutsigbare betingelser i sameksistens mellom internettilbydere og innholdsleverandører slik at disse kan nyte godt av hverandres tjenester.

Se mer om dette i høringsnotatet punkt 2.

Til § 3-4 første og annet ledd skal lyde:

Første og annet ledd bør også vise til § 4-9a om funksjonelt skille i oppramsingen av hvilke plikter som kan pålegges tilbyder med sterk markedsstilling. Det foreslås derfor å ta inn en henvisning til § 4-9a i både første og annet ledd. Nærmere omtale av funksjonelt skille følger av § 4-9a og merknaden til bestemmelsen i proposisjon 69 L (2012-2013) om endringer i ekomloven. I annet ledd annet punktum foreslås videre tatt inn at også *EFTA Board of Regulators/BEREC* konsulteres. For mer informasjon om BEREC se vedlegg om BEREC.

Til § 4-10 Regulering av sluttbrukertjeneste

Gjeldende § 4-10 henviser til § 4-11 som er opphevet. Det foreslås derfor å stryke henvisningen til § 4-11. Det foreslås videre å innlemme § 4-9a om funksjonelt skille i oppramsingen fordi det i sin ytterste konsekvens kan være aktuelt å pålegge sluttbrukerregulering selv etter innføring av et eventuelt funksjonelt skille.

Til § 6-2 Tillatelse til bruk av frekvenser

Det foreslås et nytt *sjettede ledd annet punktum* som fastsetter at frekvenstillatelse også kan nektes utstedt dersom tilhørende konsesjon etter kringkastingsloven ikke utstedes.

Etter gjeldende rett kan myndigheten etter ekomloven § 6-2 sjette ledd nekte å gi tillatelser til bruk av frekvenser i det elektromagnetiske frekvensspekteret når det følger av hensyn angitt i annet ledd. Ved tildeling av frekvenser skal det etter annet ledd tas hensyn til effektiv bruk av samfunnets ressurser gjennom bærekraftig konkurranse, fri bevegelse for tjenester, teknologi- og tjenestenøytralitet og harmonisert bruk av frekvenser.

Det foreslås at det også presiseres i ekomloven § 6-2 sjette ledd at myndigheten kan nekte å utstede en tillatelse dersom tillatelse etter kringkastingsloven ikke utstedes. Det vises til Ot.prp. nr. 107 (2001-2002) om lov om endringer i lov 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting kapittel 2.4.3, hvor det fremgår at frekvenskonsesjonen og anleggskonsesjonen skal gis samlet og vil utgjøre et integrert hele. Sammenhengen mellom kringkastings- og ekomregelverket tilsier at det ikke skal utstedes frekvenstillatelse dersom det ikke også utstedes anleggskonsesjon etter kringkastingsloven.

Til § 6-5 Overdragelse ved salg eller ved utleie av tillatelse til bruk av frekvenser

Det foreslås et nytt *annet ledd annet punktum* som presiserer at endring i eiersammensetning eller eierstruktur skal anses som en overdragelse etter ekomloven. Presiseringen endrer ikke gjeldende rettstilstand. Etter gjeldende rett følger tilsvarende presisering av Prop.69 L (2012-2013) Endringer i ekomloven i merknaden til § 6-5. Viktige presiseringer bør imidlertid fremgå direkte av loven og dette er bakgrunnen for forslaget.

Til § 7-3 Nummerportabilitet

Ved høring av forslag til endringer i ekomloven, jf. Prop.69 L (2012-2013) ble det inntatt en bestemmelse om at myndigheten skal ha kompetanse til å fatte enkeltvedtak om å pålegge tilbyder å yte kompensasjon til sluttbruker ved forsinket portering eller misbruk av portering. Både i høringen og i merknadene til bestemmelsen slik disse fremgår av lovproposisjonen fremgår det klart at myndighetspålegg er knyttet til forsinkelse i forbindelse med portering. Ved en feil falt imidlertid ordet "forsinket" ut i selve lovteksten i proposisjonen, og endret derfor meningen med bestemmelsen. Det foreslås derfor i *annet ledd* at ordet "forsinket" inntas slik at bestemmelsen regulerer forsinket portering.

Til § 10-6 Pålegg om retting og endring mv.

Gjeldende bestemmelse har overskriften "pålegg om retting og endring mv." Overskriften er ikke i samsvar med innholdet i bestemmelsen som gjelder retting og opphør av ulovlige forhold, for eksempel ulovlig frekvensbruk. Det foreslås derfor at overskriften endres til "pålegg om retting og opphør av ulovlige forhold". Tilsvarende vises det til at det også er en henvisning i *fjerde ledd* til "retting eller endring" etter første ledd. Begrepet "endring" foreslås også her endret til "opphør" for å bedre samsvar med det faktiske innhold i bestemmelsen.

Videre fremgår det i fjerde ledd at krav om retting eller endring etter første ledd tidligst kan iverksettes en måned etter at rettighetshaver er informert om forholdet, jf. ekomloven § 10-6 fjerde ledd. Bestemmelsen ble inntatt for å gjenspeile tillatelsesdirektivet art. 10 punkt 2. Dette punktet ble i direktiv 2009/140/EF erstattet med et nytt punkt 3 i art. 10, og det er derfor behov for endre § 10-6 fjerde ledd. Det foreslås derfor at den gjeldende tidsfristen "tidligst en måned etter at rettighetshaver er informert" endres til "umiddelbart eller innen en rimelig tidsfrist", hvoretter kravet om retting eller endring etter bestemmelsens første ledd kan iverksettes. For at sammenhengen med fjerde ledd andre og tredje punktum skal bli klarere, foreslås det en språklig endring slik at det klart fremgår at krav om retting eller opphør med grunnlag i tekniske mangler ved utstyr og installasjoner, og krav til rettighetshaver som tidligere har handlet i strid med krav fastsatt i eller i medhold av lov, kan kreves iverksatt umiddelbart

Til § 10-8 Tilbakekall

Det foreslås et nytt *første ledd siste punktum* som presiserer at ikke-direktetildelte tillatelser til kringkasting kan trekkes tilbake dersom tillatelsen etter kringkastingsloven bortfaller.

Bakgrunnen for forslaget er at sammenhengen mellom kringkastings- og ekomregelverket tilsier at aktøren ikke skal kunne beholde frekvenstillatelsen dersom Medietilsynet har trukket tilbake sin konsesjon. Det vises til Ot.prp. nr. 107 (2001-2002) om lov om endringer i lov 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting kapittel 2.4.3, hvor det fremgår at frekvenskonsesjonen og anleggskonsesjonen skal gis samlet og vil utgjøre et integrert hele. I ekomloven § 6-4a annet ledd er det fastsatt at direktetildelte tillatelser kan trekkes tilbake dersom tillatelsen etter kringkastingsloven bortfaller, men det finnes ikke en tilsvarende bestemmelse for ikke-direktetildelte tillatelser.

Til § 10-9 Stenging

Det foreslås en utvidelse i *første ledd* slik at bestemmelsen også gir myndigheten adgang til å stanse bruk av annet utstyr eller installasjoner som forstyrrer elektronisk kommunikasjon når fortsatt drift eller bruk kan medføre alvorlige trusler mot sikkerhet for liv eller helse.

Det har i praksis vist seg at det er et økende problem at det er forskjellige elektroniske innretninger som forstyrrer bruken av elektronisk kommunikasjon. Myndigheten har registrert tilfeller hvor for eksempel LED-belysning i nærhet til flyplasser har forstyrret flytrafikken, og tilfeller hvor LED-belysning i tunneller har gjort det vanskelig å kommunisere over nødnettet. Endringsforslaget er ment å gi myndigheten klarere hjemmel til å kunne stenge eller stanse bruk av annet utstyr enn elektronisk kommunikasjonsnett eller radio- og terminalutstyr, når dette kan medføre alvorlige trusler mot sikkerhet for liv eller helse. Departementet ser at det også i andre tilfeller ville kunne vært behov for stenging av annet utstyr eller installasjoner som forstyrrer elektronisk kommunikasjon når dette forårsaker skadelig interferens. Det foreslås

likevel at bestemmelsen begrenses til å gjelde tilfeller hvor støyen kan medføre alvorlige trusler mot sikkerhet for liv eller helse, ettersom stenging er et svært inngripende virkemiddel. Stenging i andre mindre alvorlige tilfeller vil kunne være en sak for relevant sektormyndighet som har ansvar for det aktuelle (utstyrs og installasjons-) område.

Det bes særskilt om høringsinstansens syn på forslaget.

Til § 10-12 Tilbakebetaling mellom tilbydere

Det følger av *første ledd* at tilbyder som har betalt for høy pris i forhold til en prisforpliktelse fastsatt i eller i medhold av ekomloven, kan kreve overprisen tilbakebetalt. Bestemmelsen er objektiv og innebærer at den som har krevd og fått en ulovlig høy pris, ikke skal ha rett til å beholde den ulovlige inntekten av overprisen. Formålet med bestemmelsen er å bidra til at uenighet mellom tilbyderne når det gjelder pris for tilgang til nett ikke skal ta unødige tid og ressurser, og forhindre "trenering" som kan svekke utvikling av konkurranse i ekommarkedet. For å unngå tolkningstvill foreslås det en presisering i første ledd om at tilbakebetaling av overpris som følge av brudd på plikt til ikke-diskriminering, omfattes også av bestemmelsen.

Begrepet "*prisforpliktelse*" er etter gjeldende rett ikke uttømmende avgrenset i forarbeidene. Det gis i Ot.prp. nr. 72 (2006-2007) side 63 en eksemplifisering av hvilke hjemmelsgrunnlag (forpliktelser) som er relevante for anvendelsen av ekomloven § 10-12, hvor blant annet ekomloven §§ 4-9, 4-11, 4-12 og ekomforskriften § 6-3 er eksplisitt nevnt. Opplistingen er imidlertid ikke uttømmende, det fremgår kun at et tilbakebetalingskrav kan følge av de nærmere opplistede eksempler eller av vedtak gitt med hjemmel i lov. Forholdet til ekomloven § 4-7 (Ikke-diskriminering) er ikke nærmere omtalt. Krav om ikke-diskriminering, både alene og i kombinasjon med krav til regnskapsmessig skille, stiller et visst krav til regulert tilbyders prisfastsettelse og må anses som en mild form for prisregulering, der tilbyder selv fastsetter prisen. Slike forpliktelser vil dermed kunne ha en liknende effekt som prisreguleringskrav i medhold av ekomloven § 4-9. De grunnleggende hensynene bak regelen om tilbakebetaling gjør seg gjeldende også ved vedtak om ikke-diskriminering. For å unngå tolkningstvill foreslår departementet at det presiseres i § 10-12 første ledd at krav om tilbakebetaling av overpris som følge av brudd på plikt til ikke-diskriminering også skal omfattes av bestemmelsen. For ordens skyld presiseres det at krav til ikke-diskriminering kan gjelde andre vilkår enn pris. Brudd på slike vilkår kan ikke føre til tilbakebetaling etter denne bestemmelsen.

Til § 10-13 Overtredelsesgebyr

Bestemmelsen gir hjemmel til at myndigheten kan ilegge en fysisk person eller et foretak overtredelsesgebyr dersom de forsettlig eller uaktsomt overtrer de bestemmelsene som fremgår.

I gjeldende *første ledd nr. 2* fremgår det blant annet en hjemmel til å pålegge overtredelsesgebyr ved brudd på § 2-10 sjette ledd. Henvisningen er ment å gjelde femte ledd. Det foreslås derfor å endre henvisningen i første ledd nr. 2 tråd med dette.

Til § 12-1 Gebyr

Gjeldende § 12-1 gir hjemmel til at Post- og teletilsynet (nå: Nasjonal kommunikasjonsmyndighet) kan kreve gebyr til dekning av kostnader for forvaltningsoppgavene de utfører.

Finansdepartementet har i Rundskriv R-112/15 av 7. oktober 2015 fastsatt nye bestemmelser om statlig gebyr- og avgiftsfinansiering. Det innføres et skille mellom gebyrer og sektoravgifter. Gebyrordninger er ment brukt når et offentlig organ utfører en klart definert tjeneste overfor betaleren, og det ikke betales for noe annet eller mer enn den konkrete tjenesten. Et viktig prinsipp i den forbindelse er at betalingen ikke skal overstige kostnaden ved å produsere og levere tjenesten, og disse kostnadene ved en kostnadseffektiv drift skal dekkes fullt ut.

Sektoravgifter skal finansiere fellestiltak overfor en næring eller sektor og betales av aktører som tilhører eller har en nær tilknytning til sektoren, for eksempel for å dekke kostnadene ved tilsynsorganenes virksomhet. Hovedformålet med sektoravgiftene er helt eller delvis å finansiere utgiftene til bestemte tiltak. Satsene skal således fastsettes slik at sektoravgiften oppfyller sitt finansieringsformål, og deretter løpende justeres slik at finansieringen fortsatt blir ivaretatt. Sektoravgifter skal beregnes på grunnlag av samlede kostnader for tiltaket eller virksomheten etter fradrag for andre inntekter. Det skal heller ikke for sektoravgifter legges inn krav til overskudd i beregningsgrunnlaget. For utdypende veiledning se:

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/fin/vedlegg/okstyring/rundskriv/faste/r_112_2015.pdf

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-10-l-20152016/id2459460/?ch=1&q=>

For Nasjonal kommunikasjonsmyndighets vedkommende tas det sikte på at disse reglene skal tre i kraft 1. januar 2017, slik at det er tid til å gjennomføre de nødvendige administrative og regnskapsmessige endringene i myndighetens innkrevningssystemer osv.

På denne bakgrunn foreslås det at § 12-1 om gebyr endres til også omfatte hjemmel til innkreving av sektoravgifter. Videre foreslås det også for denne bestemmelsen en endring slik at navnet Post- og teletilsynet endres i tråd med at det nå heter Nasjonal kommunikasjonsmyndighet.

Til § 12-3 Ekspropriasjon

Det foreslås en endring i *fjerde ledd første punktum* slik at flytteplikten etter ekomregelverket innskrenkes til å gjelde eier eller bruksberettiget som ikke er et organ

for stat eller kommune. Dette vil avgrense bestemmelsen til å gjelde private eiere eller bruksberettigede til en eiendom.

Etter gjeldende bestemmelse har ekomtilbyder en plikt til for egen regning å flytte ekomnett og –utstyr, herunder bredbåndskabler, dersom grunneier eller bruksberettiget krever det og det er nødvendig av hensyn til en hensiktsmessig utnyttelse av eiendommen eller bruksretten. Bestemmelsen omfatter både private, kommunale og statlige grunneiere.

Veglova § 32 gir hjemmel til plassering av blant annet kraft- og telefonledninger. Det er i forskrift om ledninger i offentlig veg^[1] § 16 første ledd fastsatt at ledningseier er forpliktet til for egen regning å foreta endringer på ledningsanlegg, eller fjerne ledningsanlegget, dersom det er nødvendig av hensyn til veiinteressen. Bestemmelsen gjelder likt for alle ledningseiere uansett hva slags type ledning det gjelder. Offentlige veier er den viktigste traseen for fremføring av digital infrastruktur. I byområder kan det ofte være den eneste muligheten for fremføring av bredbåndskabler.

En kommune som både er veimyndighet og grunneier til en veistrekning, vil etter gjeldende rett kunne benytte enten vei- eller ekomregelverkets bestemmelser til å kreve ekomnett og –utstyr som ligger i kommunal vei, flyttet for eiers regning. Dette innebærer at en kommune kan kreve flytting av ekomkabler i kommunal vei på ekomtilbyders bekostning, også av andre hensyn enn veiinteressen. Et slikt annet hensyn kan for eksempel være når formålet er fremføring av egne ledninger i grunnen. En dobbelregulering kan innebære at kommunene praktiserer dette ulikt, noe som kan skape uforutsigbarhet for ekomutbyggerne. Etter departementets syn er dette uheldig.

Departementet mener det kan være grunn til å skille mellom private og offentlige grunneiere eller bruksberettigede når det gjelder flytteplikt og det økonomiske ansvaret. Slik departementet oppfatter det er det i praksis enklere å få i stand avtaler om fremføring av infrastruktur mellom utbygger og private grunneiere eller bruksberettigede, når regelverket gir mulighet for pålegg om flytting av utstyret dersom det er nødvendig av hensyn til en hensiktsmessig utnytting av eiendommen eller bruksretten. Det er dermed ønskelig å videreføre gjeldende bestemmelse for private eiere eller bruksberettigede.

Når det gjelder kommunal eller statlig grunneier eller bruksberettiget, er det andre hensyn som gjør seg gjeldende som etter departementets syn må vektlegges. I St.meld nr. 19 (2008-2009) punkt 6.5.2 fremgår det blant annet at det offentlige har et viktig ansvar både som planstyrer og grunneier for å legge til rette for fremføring og videre utbygging av bredbånd, mobil og kringkasting i hele landet:

"Staten har óg eit viktig ansvar for å leggje til rette for framføring og vidare utbygging av elektronisk kommunikasjon over heile landet, både som planstyresmakt og som grunneigar. Offentlege verksemdar rår over eigedomar og

^[1] Forskrift av 8. oktober 2013 nr. 1212 om saksbehandling og ansvar ved legging og flytting av ledninger over, under og langs offentlig veg

areal som er viktige ressursar for framføring av til dømes fiberliner, mobilkommunikasjon og kringkasting. Gjennom å spele ei aktiv rolle som tilretteleggjar for framføring av elektronisk kommunikasjon kan offentlege verksemdar medverke til at Noreg får ei rask og samfunnsøkonomisk gunstig utbygging av gode, rimelege og framtidsretta elektroniske kommunikasjonstenester. Raske og pålitelege kommunikasjonstenester er ein føresetnad både for fornying, utvikling av e-forvaltning og ikkje minst for at innbyggjarane skal kunne utnytte det elektroniske tenestetilbodet."

Departementet foreslår at det i større grad legges til rette for dette ved at statlig eller kommunal eier eller bruksberettiget ikke skal ha den særlige adgangen etter ekomregelverket til å kreve flytting for tilbyders regning av hensyn til hensiktsmessig utnyttelse av eiendommen eller bruksretten. Dette vil skape større forutberegnelighet for ekomutbyggere og tilrettelegge bedre for utbygging av nødvendig infrastruktur.

Det er et klart mål å sikre at alle innbyggere i Norge skal kunne ta i bruk moderne digitale tjenester og det er derfor viktig at det legges til rette for tilgang til bredbånd med høy hastighet. For å oppnå dette er det av betydning å legge til rette for et godt samarbeid mellom utbyggerne av ekominfrastruktur og kommunene og staten. Videre er det viktig å legge bedre til rette for fremtidig utbygging av ekominfrastruktur. Departementet foreslår derfor å begrense ledningseiers økonomiske ansvar i de tilfeller det offentlige krever flytting av ledningsanlegg og flyttingen er begrunnet i en hensiktsmessig utnyttelse av eiendommen eller bruksretten.

Endringene i fjerde ledd har ikke til hensikt å gripe inn i vegmyndighetens kompetanse etter vegloven.

§ XY Endringer i andre lover:

For å gjenspeile at det ikke lenger finnes telegraftjenester eller telegramforsendelser i Norge, foreslås det endringer i to lover.